

การศึกษาเรื่องบทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนภายหลังปี พ.ศ. 2537 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของกำนันผู้ใหญ่บ้านกับองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน

ในการศึกษาวิจัยนี้ได้ทำการศึกษาจากเอกสารทางวิชาการ บทความ กฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ หนังสือสั่งการของทางราชการ และการสำรวจความคิดเห็นเชิงคุณภาพ เพื่อให้ทราบความรู้ทัศนคติของประชากรตัวอย่างซึ่งเป็นปลัดอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในอำเภอ สันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวนทั้งสิ้น 15 ราย โดยวิธีการสัมภาษณ์แบบรวมกลุ่ม

ผลการสัมภาษณ์พบว่า

บทบาทและอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านในการป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อยนั้น สามารถจำแนกเป็น 4 ประเด็นหลัก คือ 1) บทบาทในฐานะผู้นำในพื้นที่และเจ้าหน้าที่ของรัฐ 2) บทบาทในฐานะผู้ปฏิบัติงาน 3) บทบาทในฐานะผู้สนับสนุนและประสานงาน และ 4) บทบาทในฐานะผู้บริหารตำบลหมู่บ้าน ซึ่งจากบทบาทและหน้าที่ดังกล่าวทำให้เห็นได้ชัดเจนว่า แม้มีการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นมา แต่การทำงานของทั้งสองหน่วยงานนี้ไม่เกิดการซ้ำซ้อนกันแต่อย่างใด กล่าวคือ องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่เกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่นทั้งหมด ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ซึ่งไม่มีกำหนดให้สมาชิกสภาตำบลและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่เกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยอยู่เลย ในขณะที่พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ มาตรา 27 บัญญัติไว้อย่างชัดเจนว่า กำนันผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อยในเขตท้องที่ของตน

ปัญหาและอุปสรรคสำคัญในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน คือ ความเป็นญาติพี่น้องในชุมชน หมู่บ้านตำบล ความรู้ความสามารถของกำนันผู้ใหญ่บ้าน สิทธิประโยชน์ค่าตอบแทนความปลอดภัยในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน การมีบุญคุณต่อกันมาก่อน และอุดมการณ์ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน

The study on “Roles and Authorities of the Community Heads Concerning the People’s Security and Order After B.E. 2537” was aimed to investigate the headmen’s roles and authorities, their relationship with the Tambon Administrative Organization, together with problems in their authorized functions performance. The study was based on administrative laws and regulations, official orders, research papers, qualitative attitude surveys, using focus group interview technique, among 15 samples which were consisted of assistant district officers, Tambon and village headmen, and villagers, in San Pa Tong District, Chiang Mai Province.

From the study it was found that, in maintaining local peace and order, the Tambon and village headman’s roles and authorities could be divided into 4 main categories: (1) As a local leader and government officer; (2) As a job performers; (3) As a supporter and coordinator, and (4) As a Tambon and village administrator.

From the above mentioned roles and authorities, it could be clearly seen that, although the Tambon Administrative Organization has been established, the roles and authorities of the former and the latter will never be depilated.

The Tambon Administrative Organization, according to the Council and Administrative Organization Law B.E. 2537, is in charge of the development of the Tambon area as a whole, and no members of Tambon council and organization are expected to be responsible for peace and order maintenance. The Local Administrative Laws, on the other hand, do stipulate that Tambon and village headmen are responsible for peace and order maintenance in their jurisdiction.

Among major problems and hindrances in the Tambon and village headmen’s duty performance, they included kinships affiliations within the community, the Tambon and village head’s own capabilities, personal vested interests and bribery, customary reciprocities, Tambon and village heads’ ideologies, and safety in their duty performance.